

СТАРМАЛИ

У Новоме Саду 30. септембра 1888.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — годишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве: 10 — 5, — 2½ динара или франка. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду рукописи се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien Hernalser Gürtelstrasse, Nr. 9.) — Претплата и све што се тиче администрације шаље се штампарији А. Пајевића у Нов. Саду, из Србије књижари Валожића Београд и Ниш. — За огласе плаћа се 6 новч. од реда.

Онај,

који се није само назвао тако
већ је и био:

САВ СРБИН

заслужује да га се

СВИ СРБИ

увек захвално сећају, а то је

ДИМИТРИЈЕ ДАВИДОВИЋ

од чијег рођења навршује се сад стотинита,
а од смрти му педесета година.

СЛАВА МУ!

„Панславизам“.

Кад помену „Панславизам“
Многи дрекну: „јух!“
Тако дрекну *потентати*
Тако *сунух*.
Нит' га виде очи које,
Нит' га чује чији слух:
Ипак га се многи боје —
Мора бити да је дух.

Ово — оно.

Хоћете ли да почнем о кр. Милану?
„Нећемо.“
Хоћете ли да почнем о Анђелићу?
„Нећемо.“
А можда би да почнем што са владиком Васи-
лијаном?
„Нећемо.“
Е, онда би ја вама могао наређати таквих питања
толико, да би за њих кратак био овај цео број па не

Ст!

би могао ући ви позив на претплату а то би било као неко мало самоубиство, што нико од нас не тражи.

Ал знам ја већ, ви би хтели да вам почнем с чиме лепим; тога сте ви жељни. Е па потражићу и тога гдегод у свету.

Ето на пр. у Спахи бил. је и прошла је изложба лепотица. О томе нисам хтео пре да вам ја вим, јер мог'о би који српски или грчки младожења онамо на лепа к отићи па овде на лепити. Даклем лепо је да те скромне лепотице ми сами себи представимо, него да се оне нама представљају. Леппше је да без њих, него да с њима уздишемо, а најлеппше је, да их другима оставимо, него да оне после нас оставе. Али кажу да је то било интересантно видити: једна од друге лепша, друга од треће, трећа од четврте, четврта од пете (до главе) и т. д. — Наравна ствар, ту се могла оцењивати само спољашња лепота, дивота и красота, ал кад је дошло да се награде деле и да се класификација прочита, онда те лепотице изврнуше и своју унутрашњу (душевну) лепоту: једна другој мал не почупаше црве и златне свилене косе, једна другој мал не изгребоше чарне, плаве, граорасте и ђаволасте очи. А која је добила прву колајну, та је таки морала да побегне до сто врага — боље је и то него остати код иљаду врага, увређених и запостављених супарница.

На тој изложби, међу гледаоцима, који су парили очи, и очишћавали се од пара, кажу да су виђали и неког дебељка, замотаног у штаубмантл. Да ли је то био заиста кр. Милан, не могу се заклети, — ал може лако бити, и то би га онда најлеппше избавило, што вије доспео на Вукову прославу, која се баш тих дана у Београду светвовала. Но можда он на ту светковину вије био ни позван, ил је можда и он био позван — па избрисан, или се можда само бојао ако дође да ће бити избрисан. Ко би то знао без врача-

ре; — а и врачара што зна још за сад не сме ником да каже.

Међу тим нису се све лепоте скупиле у Спахи. Нађе се по нешто лепо и на другом месту. Ето на пр. немачки цар Вилхем био је у Бечу, делио је црне и црвене орлиће, по своме рачуну и по својој правди, као да нам је хтео показати, кога треба наградити а кога не, — те тако сад све бечке новине морају лепо, на широко и на дугачко да доказују, да се немачки цар није ни најмање хтео мешати у вашу унутрашњу политику,

Лепо је и то што школски закон у Хрватској, који се тиче Срба, још ни сад није поднесен на потврду, — то ће можда г. Ђурђевића дирнути у онај последњи елеменат, за који је сам рекао да ће бити српски.

Лепо је и то, што је неки плебанос Вучетић у име пророка Исаије и у име бискупа Штросмајера писао писмо рим-папи, а писмо је запало у неке немачке новине и оданде потресло цео навиварски свет. Писмо је сад ту, — може га свако читати и то десет пута ако хоће, — ал плебаноса Вучетића нема у целој ђаковачкој бискупији, — нема ни пророка Исаије на земљи, па сад ако пештански журнали хоће кога да избрусе, не остаје им нико, него опет сирома владика Штросмајер.

Лепо је и то што у Тршићу, где се Вук родио нема још ни сада школе. Јер да ту има школе учитељ тршићки за цело не би дувао у рог данашње владе, а кад то не би чинио, влада би се здраво једила, а кад би се влада једила могло би јој шкодити. Даклем врло је лепо што у Тршићу до сада још нема школе. Но ако бог да па живи дочекамо сто и једну годину после Вуковог рођења, — онда све то може бити друкчије. А дај боже и да буде.

ПОДЛИСТАК.

Ајне клајне ерфришунг!

или

како су фетери: Михлови и Сеплови дочекали свога земљегосподара;

или

нов начин, како се ордени, колајне и пр. задобити — не могу;

или

дужи наслов, него приповетка.

Кажу, — ако т. ј. не лажу, — да је владајући фирст једне од најмањих немачких земаља, добио једаред вољу да усрећи свој љубљени народ и да пропутује кроз сву своју земљу. Кажу, да је то путовање започео у 8 сахата из јутра, а довршио га око 5 сах. у вече истога дана. — Кажу да га је многобројни!! његов народ свуда одушевљено дочекивао, и да је у сви десет штација свога пространог фирстендума било скоро више народа, него на каквом темеринском вашару. Кажу још и то, да је њихо-

ва висост била одушевљена оволиким доказом љубави и оданости према престолу и према њему и да је с тога наумила, дати видљиви знак свога благоволења, своме љубљеном народу, те је наредила, да једна стафета одмах појури у последњу штацију, и да јави! како његова висост фирст Хајс-Вајс-Мајс-Лобенштајн, стиже тамо око 4 сахата и како жели да у томе месту узме: „ајне клајне ерфришунг“. —

И док је његова светлост уз пратњу свога ађутанта и два коњаника, била пут села, вароши, града, шта-ли је, (који се, рецимо „Теллфол“ звао) дотле је у „Теллфолу“ владала граја и велика забуна. Није шала, књаз долази! Али шта више: Фирст ће баш у „Теллфолу“ да ужива: „Ајне клајне ерфришунг“! Каква почаст за грађанство, каква слава!! Опћинско веће, под председништвом свога виспренога фетер Михла Сеплберба, ено већ два сахата под општинском лицом седи и саветује се, али никако да се довије, шта управо да ради! Колико су мудри иначе били заступници „Теллфола“, ипак нису никако на чисто били са тим „Ерфришунгом“, шта је владалац управо мислио? *какав* „ерфришунг“? У коме смислу?... Лупали су главе, (али свака себи, јер да су то били од куд *моји*

две речи.

Спира Како?

Фира Овако:

ВАСИЛИЈЕ —

Насилије.

Спира Све једно је, — та нам се песма пева и овако.

Спира Мени је друго нешто на ум пало, за што се бачки владика пише Василијан?

Фира За што?

Спира И Герман се свршује на ан, па хоће и он да се свршује на ан, — тако мисли да ће лакше постати патријар.

Фира Добро си се сетио. Ал ја знам једну реч која се почиње са ан, — а то је анатема.

П у с л и ц е.

* Путовање немачког цара Вилхелма од Неве до Тибра подиже мало више пра, — и он ипак путује без „штаубмантла“. Но време је већ да се и кр. Милан врати кући, па да му се „штаубмантл“ испраши.

Ω Доктори доказују да дуван штоди. Мин. Ра-

земљаци, они би лупали главе један — другоме) па никако да буду са програмом на чисто. Све је друго готово. Деветнајест барјака вију се на главној, али и јединој улици „Телилфола“, она крђава прангија, што сваки пут приликом „кирваја“ своју дужност чини, и сад је спремна, да својим громким гласом дочека високог госта. Фетер Нацл, који је био уједно и тотор, и црквењак, и „шулдинер“, ено већ изгледа са торња црквеног, а у руци држи уже од оног једног звонцета, које зове и у цркву и у школу, па чека да се укаже прашина на друму, те да звоном огласи долазак њихове висости. . . Сви грађани и грађанке упоредо стоје и исчекивају знак од „пургермајстора“, па да као из једног грла повичу: Хох! хох! хох! . . . Све је дакле у реду, али *какав* ћеду „Ерфри-шунг“ своје владоцу да пружи?

Фетер Михл брише зној са великом плавом марамом, шмрка, кија, и у осталом сасвим се држи оне Змајеве песме: „У шлофроку дивном створу“. . . само овог фетера распињу са свим друге мисли, него оног његовог рођака. . . Најпосле се досети нечему одборник Ваствл Думкопф, те вапије: абер мајне либен лајтлн! Ви сте сви на холцвег, ако мислите, да његова милост, госп. Фирет хоће да има

кић вели; „Није то истина. Мени дуван не штоди, а ето не штоди ни Здравковићу.

⊙ Руски цар Александар може једном руком да дигве грумечак гвожђа од три центе. Хе, ал њега, кад је био мали, та̀та није водио Ронахеру.

≈ Ето сад се већ и Гарашанин дигао у немилост краљеву. У краља можда још има велики капитал немилости, али у Србији је сад већ мало људи, који нису свој тал из тога капитала извукли. И тако ће ее канда Милан угушити сам у својој немилости.

× У Бечу се већ помишља на то, да онај који у својој земљи све пријатеље изгуби, не може много важити, ни као пријатељ компнијама.

§. Хеј, хеј, хеј! Хрватски бан Хедервари зада је нам љуте ране. У невољи сетимо се каткад народнога бана Мажураића. Па како би лепо било, кад би нам бар помен његов могао да ране замаже. Ал не може, па не може. (Ми би му можда и опростили; ал он је сам рекао, да: „без кајања нема опросника.“

♣ Каплар Никола забрањује у Србији „обзпокојавајуће гласове“, и млата својим спокојавајућим штапом.

Ж Због симпатија према краљици највише је било затварања у Шапцу. И наш уважени песник Милорад Шапчанин уплашио се да не дође ред и на њега, па се и он уклонио. Ал да га не би нашли сакрио се тамо где никоме ни на крај памети не би пало да га тражи. Отишао — Анђелићу у госте.

као „ерфришунг“ друго што, него један обични „ерфришунг“. Разумете ли? Т. ј. почем је данас ужасна врућина а наш милостиви госп. књаз цели дан по путу иде, па се ознојио и загрејао, те он жели, да се овде код нас мало разлади!! Разумете ли? — Сви се згледаше! Ко би се од Ваствла надао, да баш он потреви шта треба?! И збиља, ништа друго не ће бити, него баш то!

Брже боље извучу општински шмрк, ваместе га на улаз у село, поставе добрих осам момака послуге, и упуте их, да на дани знак снажно повуку. . . У тај мах фетер Нацл повуче за уже, прашина се диже, звркулт каруца све се примицаше, . . . сад се указаше кочије, с дедне стане владалац, са леве ађутант . . . примакосе се, а сад пургермајстор диже плаву мараму. . . момци на шмрку сложено потегосе, . . . и . . . шииииии!!! *јурну млаз за млазом на изненађеног, преплашеног књазу, нахуни му за час ка, уце са водом, искваси и њега и његову пратњу, док кочијаш не окрену кола, па стружи. . . стружи. . . а пургермајстор за њима у дреку: Хох! хох! хох! . . .*

По једној причи.

Др. Казбулбуц.

www.uns.rs

Ђука. Ја се још и сада чудим, што кр. Милан, не бегенише своју венчану жену.

Шука. Чудиш се!? а за што?

Ђука. Та знаш, ја сам чуо да се краљица Наталија по породици својој зове кецко. — а кр. Милан никад није био непријатељ кецкања.

Ђука. Ја знам за што ретко бива да се „Браник“ и „Застава“ почупају са „Нашим Добом“.

Шука. Јер су раздалеко са начелима, па не могу лако да се дохвате.

Ђука. А за што се „Застава“ и „Браник“ тако често ђушкају међу собом?

Шука. Та баш за то, што су на близу.

Ђука. По тим твојим речима требало би да се „Стармали“ сваки дан потуче сам са собом, јер он је сам себи најближи.

Ђука. Ми Новосађани још никако да удесимо где ће бити сенска пијаца.

Шука. Ја да сам сенатор, ја би наредио да буде пред мојом кућом.

Сирома Раша.

Ево подне опет сад избија,
А трбух ми песмице извија,
И стомак се врло нешто дури,
Кад се цео свет на ручак жури.
А он јадан гладан броји дане,
Од кад није угледао ране.
Није шала, трећи дан је сада,
Па га увек преварила нада.
Али шта ћу, кад се новца нема,
Моја срећа већ одавно дрема.
Непрестано по цепови цуњам,
Око једне механе се шуњам:
Па помислим, да ми је ту ући,
На паприкаш какав мастан врући,
Ал' би гут'о, појо би и кости,
Зверали би знам на мене гости;
Али ја се не би за то смео,
С „апетитом“ и даље би јео.
Шта је ово, је ли то на јави?
Па где збиља баш десетак прави.
Та како се задржао врага,
Кад сам и тог извртао шпага.
Но све једно, само кад си туди,
Сад ће теби мој стомак да суди.
Брже боље до механе ступим,
Па „кренвиршле“ наумим да купим.
Ал' ћу јести, ал' ће да ми прија,
Аој срећо како ми засија.
Сад десетак де да видим ди је;
Да се како изгубио вије:

Аха, ту је, погледах га боље — — —
Смрче ми се сунце добре воље.
Тај десетак — па сад се не љути,
То је био неки тантуз жути.

Рашић.

Хајде бар мало да поцрвенимо!

Било је време кад смо се смешкали, кад нам је ко певнуо ову песму:

Корак, корак, за коракем.

Србин мора за Словакем.

А где шта сад би у сред Пеште на евангеличком конвенту. Сви се дигли као хале против неког уображеног панславизма, да тиме дотуку кукаван словачки народ. Али Мудрон и Дула боре се као лавови, и два човека против стотине израдише опет нешто, израдише да се бар свугде не морају црквени протоки на мађарском језику водити.

А камо српског Мудрона, камо српског Дуле, да у Пешти на збору дигне српску реч.

Ми имамо мудријаша, ал немамо Мудрона, имамо нуда ал немамо Дула. Имамо у Б. Пешти и „Српски Дневник“, — ал он је за то и створен да оправда наше мудријаше од нуле.

И тако рздујући се словачком знаку живота, ипак би требало бар мало да поцрвенимо.

Цитати са додатцима.

„Крв није вода“, — рекао је бербер Сима, кад је неком болеснику пустио крв, добио за то 30 новчића и за те новце купио литру вина.

„Сваком своје“ — рекао један адвокат, кад је неком сиромашку за 40 фор. дуга продао (и себи купио) кућу.

„Ала узем, ала знам“, — прошаптао доктор Ж, кад је некоме уместо једнога зуба извадио два.

„Све старе ствари!“ — рекао је Н. Н. кад је у својим новинама читао да треба платити вересију.

„Горо, горо, висока си“ — певају наши официри у цитаделама которским.

„Све се камен да се дике манем“ — ова је песма (из политичких разлога) забрањена у Србији.

„То је чинишница“ — загрми један адвокат, кад су га послужили панчованим вином.

„Зазор мени у те погледати“ рекао је један муж својој жени, кад је у зору дошао кући.

„Док траје нек лаје“ — рекао је један министар о свом потплатаном журналистичеру.

„То је моје немеродавно мишљење“ — рекао је неки учтиви господин, кад је једног безобразног уредника ћушио

„Основа левоте“ — тако је написао један муж на кутију, у којој му жена држи своје белило и руменило.

„Излив одушевљења“ — тако је приметио неко, кад је цикало псетанце, јер су му одрезивали уши.

„Тражи се саопшеник“ — такав ће оглас послати у званичне новине суседне државе лаћман Кобург, у очи оног дана, кад науми путовати из Бугарске, да се више не врати.

Мудри Насрадин.

(Турска анегдота.)

Већ сте чули, да *Насрадин* луди, *мудрији* је од осталих људи, сад слушајте како вешто знаде, пред *кадијом* да одговор даде: Хтео једном *пекмеца* да скува, па да прода, а набави рува, с' тог му *Уса* добричина стара, знајућ хоџу, каква је „*фукара*“, позајмио „*оранију*“ своју, којој, вала, видиш већ по кроју, да је у њој многи *пекмес* вррио, па је *крпеж* многу мању крио, кувало се, па и сакувало, шљива доста, а *пекмеца* мало, ал' том није *оранија* крива, већем *ватра претерано* жива. (*Претераност* увек чини квара, неприлике и незгоде ствара; *умереност* свуд је добро дошла, и свуда је како треба прошла.) Кад *Насрадин* *оранију* врати, рече *Уси*: „Бог нека ти плати!“ с' тим извади неки *бакрач мали*, (озбиљан је, вала се не шали.) „Видиш *Усо*! то *бакраче* мало, ето од тог *великог одшало*. Незнам како, али тек се *роди*, ја се чудих тако смешној згоди!“ „Ал' тако је, *бакраче* је твоје, нећу туђе, а недам ни своје. *Оранијног сина* теби дајем, у руке га ево ти предајем“. — Знаде *Усо*, са ким посла има, па *бакраче* у руке узима: „„хвала, хоџо, кад си добар био, *оранијног сина* прихватио!““ Прошло томе годиница дана, опет време шљива и казана, те и опет *Уса* даде с' нова, *оранију новијета* кова. Кад се *пекмес* куво и прекуво, овакав се „*диван*“ онда чуо: „Шта је хоџа *турскога* ти дина, зар ни *мајке*. а немо ли *сина*?“ — „„*Оранију*? Па ње нема више,

грдне *ватре* ваљда ју убише, умре јадна, . . . сахраних је лепо,

А од када *ораније мрџу*? . . . Не навлачи на главу си беду, нег' је носи одмах мојој кући, или ћу те и пред суд повући.“ Реч по речцу, . . . па ено их суду. — Тужи *Уса* ову главу луду; А *кадија* само глади браду, (*Насрадина* сви судови знаду.) „Зашто, хоџо, болан ми не био, зашто би се по судови вио? . . . Подај *Уси*, што од њега доби, код „*ковшија*“ нема места злови. Сад *Насрадин* приповеди: „вала, *оранија* збиља је *крешала*, а лане се *породила* била, *сина* *роди* весела и чила. Ето, *Усо*, узео је *дете*, мог ми дина и *Медине* свете! а сад не знам шта од мене жели, реци *Усо*, беше л' тако, је ли?“ Слуша *судац*, па све главом мрда, а *Уса* се мигољи и врда, признат' мора да је *бакрач мали* збиља узо', — ама тек у *шали*. „Е, мој *Усо*!“ — *кадија* ће рећи: „од *правде* се не може утећи! *Ораније* кад *рађију* *дете*, онда, вала, *Медине* ми свете“: „Није чудо, што и *мрјети* мора, сваком дође вала *смртна зора*! А ви хајде, *крећите* се дому, па за *сина* де потражи *мому*!“ Тако *Усо* са хоџом *настрада*, од *павости* све му дрхти *брада*, е, ал' оно што те самог боли, и *другоме* *брајко*, не *посоли*!

Др. Казбулбуц.

Из наше торбице.

Слуга. Господине! Ту је кројач. Хоће да му исплатите рачун.

Госп. Кажи му нека чека.

Слуга. Ал он вели да неће да чека.

Госп. Е! Па то је још боље. Кад неће да чека, а ти му реци нек иде.

Супруга. Хоћу да ме довече водиш у *циркус*.

Супруг. Та зар те *висам*, *кукавац*, *јуче* водио на *бал*, *прекључе* у *позориште*, — па зар и *данас*?!

Супруга. Ја хо у да ме до вече водиш у *циркус*.

Супруг. Имаш ли ти, *жено*, *бога*?

Супруга. *Имам*.

Супруг. Е па иди с *богом*.

Мајстор *Лука* био је *глув*. Па је *убичајио* кад му *млађи* што *говоре* он им *каже*: *вичи* *већма*!

Једаред добије *новог калфу*. Овај дође да му нешто *каже*: А *мајстор* *њему*: *вичи* *већма*!

Калфа *понови* то исто само *мало гласније*.

Мајстор. *вичи* *већма*!

Калфа. (Каже му то исто још гласније).

Мајстор. Вичи већма!

Калфа. Е, да богме да. Ако узморам тако вичати онда ћу промукнути. Па онда нећете чути ни толико.

А. Ала бога ти, што ти твоје синчићу не тепаш друкчије, него га увек зовеш мамлазом?

Б. Е знаш, име му је Лаза, а иначе је врло налик на маму — па куд ћеш онда згоднија тепања него мамлаз.

Неко те неко наумио да штеди, па за то купи у ц. и вр. графици кутију цигара од најјефтиније сорте. Али други дан ево ти га у графику и моли да те цигаре приме натраг.

Трафиканат му рече да то не може бити, а уједно га запита зашто цигаре натраг доноси.

Одговор. Е знате, рекао ми је један пријатељ, ако те цигаре будем пушио, мораћу повратити. А ја к’о велим боље је и за вас, да вам их повратим сад, него после кад их испушим.

А. Је л’ то ваша девојчица?

Б. Није. И то двапут није.

А.!!! — Како то да разумем?

Б. Ето тако: прво, није моја, — а друго није девојчица, него је мали момчић.

Н. Господине. Ви сте човек имућан.

Н. Н. Може бити.

Н. Ви сте човек увиђаван.

Н. Н. Може бити.

Н. Ви знате да сам ја човек поштен.

Н. Н. Може бити.

Н. Па узajмите ми сто форината.

Н. Н. Не може бити.

Кад је Марко Шалић испросио девојку, замоли је да му се закуне да ће му бити верна.

— Ох хоћу, хоћу. Тако ми жива бога. Бићу ти верна до гроба.

— Стан’! То не примам. То ми је много.

— Како да ти је то много?!

— Мени је доста ако се закунеш, да ћеш ми бити верна до своје педесете године; а за даље верујем ти и без заклетве.

Милостив’ допуштај.

Са Тисине висине допушта се и нама нешто. Да се не каже, да смо оданде са свим мађијски забрављени.

А шта се допушта?

Допушта се, да се Разцовићева заклада сме загрлити са покојном словачком Матицом.

Кајао би се.

Неки млад човек упао беше у неку неприлику и хтеде се због тога убити.

— Хе, видиш драги пријатељу, — тешио га је један старији познаник — не треба одмах у очајање пасти. Узми само н. пр. мене. И ја сам био млад, имао сам такве неприлике као и ти, па сам се и сам хтео убити, и да сам то урадио, веруј ми, и данас бих се за то кајао.

Није само у излогу.

Уће неки госп. у трговину где су се дечије играчке продавале.

— Купио бих, молим вас, какву играчку моме малом сину. У излогу сам једног лепог магарца видео.

— О, молим вас, имамо и овде унутри магараца на избор.

— Хај, кад бих ја био краљ!! — уздануло је једно свињарче.

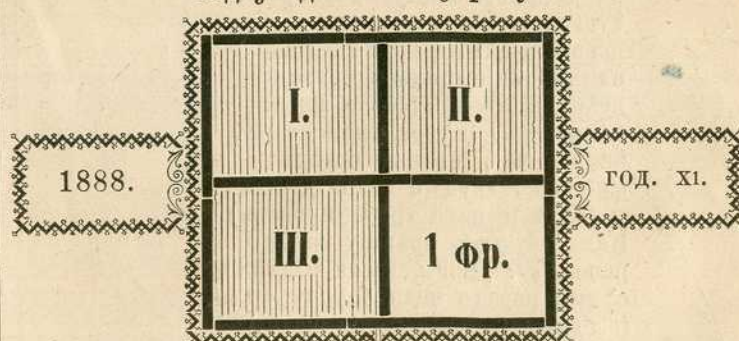
— Па шта би радио?

— На коњу би јахао кад бих чувао свиње!

Скупио Рци—Т.

СТАРМАЛИ

задаје данас овај ребус:

ко овај ребус реши (идеално и стварно) добијаће у награду наш лист од 1. октобра до краја ове године.

КЊИЖАРНИЦУ Л. БРАШОВАНА У ВРШЦУ позивамо да свој трогодишњи рачун изравна, јер ћемо бити принуђени да је суду тужимо, ако у најкраћем времену не одговори својој дужности.

Уједно забрањујемо истој књижари да сме скупљати предплату на листове наше, јер смо због њене неуредности имали многе неприлике са г. г. предплатницима, који су њојзи платили а она нам за то ни јавила није, а камо ли да нам је примљени новац послала.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

— ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ —

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА ГОДИНУ 1889.

уз сарадњу српских књижевника уређује Стеван В. Поповић.

— ГОДИНА ПЕТНАЕСТА. —

Овај највећи, најбољи, најлепши а по томе најјефтинији српски календар, који је за ово четрнаест година распрострајен у више од 185,000 комада по свима крајевима где год има Срба, штампан је и ове године на лепој, углађеној артији.

Календарски део „Орла“ уредио је вешти звалац овога посла у нас Светозар Шакрац-Нинић. Овај део доноси: знамените године српске и опште годишња времена, помрачења сунца и месеца, црквено рачунање времена, пасхалију, небесне знакове, сунце и планете, брижљиво описану планету владарку. У сваком поједином лепим знацима урешеном месецу стари и нови календариса, мене месеца, гатање о времену, предзнаке о години, радње месечне на дому и у пољу, народне и земаљске светковине, разне белешке, уз то чисто изрубрициране листове за бележење.

Забавно-поучни садржај „Орла“ за годину 1889. грана се на ове одељке:

1. НАРОДНИ ДОБРОТВОРИ: Митрополит Ђорђе Николајевић, од Тома Крстова Поповића. 2. ПРИПОВЕТКА ИЗ СРПСКОГ ЖИВОТА: Јелка Божићева од С. В. П. 3. НАРОДНО ЗДРАВЉЕ: а) Детињи плач и мајчина милост, од Др. М. Јовановића-Багута. б) Гимнастика плућа, од Др. (≡). 4. НАРОДНА ПРИВРЕДА: а) О гајењу жита, б) О главници и рђи, од М. Петровића. в) Шта и како да радимо, од Ж. В. г) Керпсово саће, д) Која је најбоља ђерзонка, од Јована Живановића. 5. НАРОДНА НАСТАВА: а) Од куда су неваљалства на деци? б) Како се навивну деца на привреду. Из бележака † Др. Ђорђа Патосевића. в) Пијаница пропалица, од Др. М. Јовановића-Багута. 6. ПОВЕСНИЦА: Косово, од Н. Ј—ћ. 7. ИЗ ПРИРОДЕ: Прелетела звезда — утекао роб, од С. М. 8. ИЗ НАШИХ КРАЈЕВА: а) Српска државна жељезница, од Ф. Каница. б) Манастир Врдник (Раваница) у Фрушкој Гори, од Пантелејмона Јеврића. 9. ПЕСНИШТВО: а) Учи ђеда свог унука. б) Кијевкиња. в) Оној цури што преде. Све три од Змајована. 10. УЗ НАШЕ ИЛУСТРАЦИЈЕ. Уз овај садржај иду Вашари и Огласи.

Илустрације за „Орла“ израђене су у првим уметничким заводима.

I. Насловну слику: 1. Др. Јосиф Панчић. II. Ликове: 2. Митрополит Ђорђе Николајевић. 3. Димитрије Нешић. 4. Иван Гундулић. 5. Даворин Јенко. 6. Паја Јовановић. 7. Ђорђе Малетић. 8. Мита Поповић. 9. Велимир Валожич. 10. Др. Лаза Костић. 11. Светозар Милетић. III. Слике из наших крајева: 12. Црква Лазарица у Крушевцу. 13. Манастир Врдник у Фрушкој Гори. 14. Из старе Србије и Шумадије 15. Манастир Раваница и Љубостиња у Србији. 16. Ткање ћилимова. 17. Домаћа слава 18. Српске државне жељезнице. 19. Тунел на српској жељезници од Ниша до Пирота. 20. Мост на српској жељезници од Ниша до Пирота. 21. Назарет у Галилеји. 22. Зетски дом на Цетињу. 23. Учи деда свог унука. 24. Српкиња преља. 25. Кијевкиња. 26. Крштење Руса пре 900 година. 27. Весела браћа.

„Орао“ за год. 1889 стоји само 50 новч. или 1 динар.

Наруџбине из Србије прима књижарница Велимира Валожича у Београду која рабатује 20—25%. Из свију осталих крајева упућују се наруџбине на потписану штампарију. Растуривачима и купцима за готово дајемо највећи уобичајени рабат.

На „Орлови“ крили узлетио је „ЦАРИЋ“ мали календар са сликама за год. 1889. Цена му је 20 новч. или 2 гроша. Рабат и наруџбина као у „Орла.“

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду,
издавалац „Орла“ и „Царића.“

ШКОЛСКЕ КЊИГЕ

КОЈЕ СЕ МОГУ ДОБИТИ

У ШТАМПАРИЈИ А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМ САДУ

Буквар са сликама за срп. осн. шк. ново издање	16	н.
Упутство уз буквар за основне школе	10	„
Црквено слов. буквар са читанком ново издање	16	„
Читанка за други разред српске осн. школе	24	„
Читанка за трећи разред српске осн. школе	28	„
Читанка за четврти разред срп. осн. школе	34	„
Читанка за први и други разред нижих занатлијских школа, тврдо укорићена, 306 стр.	90	„
Рачунски примери за уч. 3.-ћег разр. осн. шк.	8	„
„ „ „ 4.-ог „ „ „	8	„
„ „ „ 5.-ог „ „ „	10	„
„ „ „ 6.-ог „ „ „	8	„
Зоологија за учитељске и више девојачке школе	80	„
Апостоли и Еванђеља у празничне и недељне дане, преко целе године с преводом српским и са 24 слике од епископа Платона, за школску и домаћу потребу има 292 стране	80	„
Наука из светог писма (за писање и на изуост учење) у основној школи — — — — —	10	н.
ИЗ Часослова оупражненіе вх чтеніи церковныхъ книгъ вх оупотребленію вх нар. оучилищахъ	9	н.
Извод из српске граматике. Својим ученицима саставио Ј. Живановић. II. издање — — —	30	„
Немачки буквар за основне школе, по разним изворима израдио Стеван В. Поповић епархијски школски референт — — — — —	16	„
Општи земљопис за српске народне школе у Угарској, превео по Кутнер-Мајеру и попунио Ст. В. Поповић епарх. школ. референт са 9 слика и мапом уз ово иде додаток: Наука о глобусу и мапама — — —	25	„
Један пут један — таблица на тврдој артији —	2	„
Историја Угарске, са уводом у историју света за ниже разреде средњих школа написао Др. Фрања Рибари, с мађарск г превео проф. Милан А. Јовановић. Свеска I.	60	н.
„ II.	60	„
Велика катавасија	1.	—
Мала катавасија	20	н.
Ћимнастичке игре са сликама. Део I.	1.	—
Одабране народне песме за учење на изуост у срп. основним школама друго издање	10	„
Дисциплинарна правила за учит срп. осн. шк.	10	„
Наставни план за срп. нар. учитеље	20	н.
Нове метарске мере	10	„

Ко дакле жели да горње књиге из прве руке добије, нека се обрати подписатој накладној штампарији од које ће добити највећи књијарски рабат. Иначе могу се ове књиге добити и у свима српским књијарама.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

Ред ШЛОВИДБЕ.

Пошт. лађа

1888. до

од 22. марта

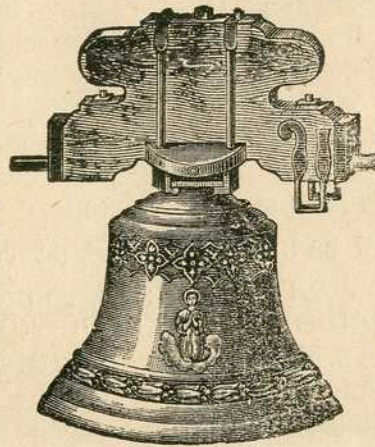

даље наредбе.

Из НОВОГ САДА у СЛАНКАМЕН-ТИТЕЛ: сваки дан у 5 и по сахати после подне.
 Из НОВОГ САДА у ПОГИСКЕ ШТАЦИЈЕ: изузимајући петак сваки дан у 5 и по сахата по подне.
 Из НОВОГ САДА у ЗЕМУН-БЕОГРАД: сваки дан у 5 и по сахата по подне.
 Из НОВОГ САДА у ОРШАВУ-ГАЛАЦ: средом, петком и недељом у 5 и по сахата по подне.
 Из НОВОГ САДА у БУДИМПЕШТУ сваки дан у 10 и по сахата пре подне. **ОДПРАВНИШТВО.**

О Г Л А С И.

ЗВОНА

по новој и старој системи, са гвозденим и дрвеним крунама, од најфинијег метала са гаранцијом на више година израђује звоноливница Ђорђа пл. Боте синова у Вршцу брзо и тачно. Стара звона примамо у промену за нова, са доплатом малом. Оне општине које нису у стању одма платити, примамо се израдити на исплату у ратама. На захтевање шаљемо мустре ливених звона бесплатно.

ЂОРЂА ПЛ. БОТЕ СИНОВИ
 звоноливци у Вршцу.

3-10

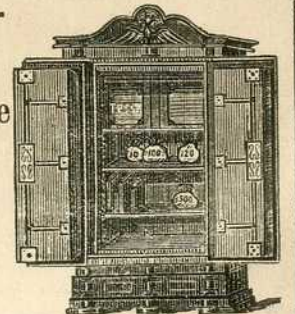
ЂОРЂА ПЛ. БОТЕ СИНОВИ

звоноливци у Вршцу.

КАСЕ

по најновијој американској системи
 сигурне од ватре и харе
 из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА
 У БЕЧУ

у солидности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а у цени су знатно јефтиније. — Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazzenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

15-18